

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОПП «Менеджмент» БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ Спеціальність: 073 «Менеджмент» Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»		
Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Обов’язкова освітня компонента освітньо-професійної програми «Менеджмент»		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр	Другий курс 4 семестр		
Семестровий контроль	залік		
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Обсяг дисципліни 3 кредитів/90 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	52	26	26
заочна форма:	-	-	-
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 38	Заочна форма –	
Мета курсу	формування у здобувачів фахової передвищої освіти системи теоретичних знань та практичних навичок щодо створення безпечних умов життєдіяльності, виявлення, оцінки та запобігання небезпекам, а також здатності діяти як ефективний суб'єкт управління безпекою життєдіяльності (СУБЖ) для захисту людини у різних середовищах та в надзвичайних ситуаціях.		
Завдання курсу	— виявлення умов позитивного та негативного впливу на життєдіяльність та здоров’я людини зовнішніх та внутрішніх факторів; — обґрунтування оптимальних умов та принципів безпечного життя і діяльності; — засвоєння загальних положень управління безпекою життєдіяльності, державної системи та правового забезпечення БЖ; — оволодіння навичками організації системи захисту людини в сучасному урбанізованому середовищі, а також у середовищі підприємств та установ; — формування здатності правильно діяти в умовах природних, техногенних, соціальних, політичних та комбінованих небезпек; — набуття практичних навичок поведінки у надзвичайних ситуаціях та надання першої долікарської допомоги.		
Компетентності	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 5. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях СК 1. Розуміння принципів і норм права та використання їх у професійній діяльності (в контексті державної системи управління та правового забезпечення БЖ). СК 2. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо (в контексті забезпечення системи захисту людини на підприємствах та в установах).		
Результати навчання	РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.		

	РН 8. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань.
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою. На поточну, самостійну, індивідуальну роботу та модульний контроль протягом семестру припадає максимум 80 балів. Підсумковий семестровий залік становить максимум 20 балів. 1. Робота на практичних заняттях (максимум 33 бали: 11 занять по 3 бали) 2. Виконання самостійної роботи (максимум 11 балів) 3. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (максимум 16 балів): 4. Модульна контрольна робота (максимум 20 балів: 2 МКР по 10 балів) 5. Умови отримання оцінки без додаткових випробувань (без складання заліку): Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, рейтингова оцінка, набрана впродовж семестру (стартова складова, максимум 80 балів), доводиться до здобувача на передостанньому занятті з дисципліни. Здобувачі освіти, які виконали всі умови допуску до заліку (здали всі поточні роботи, МКР, індивідуальне завдання) та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань (без складання заліку). Зі здобувачами освіти, які виконали умови допуску, але мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку (добрати бали із 20 можливих залікових), на останньому за розкладом занятті викладач проводить семестровий контроль у вигляді заліку. 6. Залік (максимум 20 балів): 7. Додаткові та заохочувальні бали можуть нараховуватися за рішенням циклової комісії або викладача за участь у наукових заходах, підготовку публікацій, виконання завдань підвищеної складності, додаткових проєктів та систематичну якісну навчальну роботу. Заохочувальні бали додаються до результатів поточного контролю; загальна сума обов'язкових і додаткових балів до підсумкового контролю не може перевищувати 89 балів. Оцінка «А» (90–100 балів) не може бути отримана лише за рахунок бонусних балів.
Зміст навчальної дисципліни:	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ, ЩО ФОРМУЮТЬ СИСТЕМУ ЗНАТЬ ДИСЦИПЛІНИ БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ. ДІЯЛЬНІСТЬ ЛЮДИНИ, ЯК ДЖЕРЕЛО НЕБЕЗПЕК, ЩО ДІЮТЬ В СЕРЕДОВИЩІ ЛЮДИНИ Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Об'єктом вивчення безпеки життєдіяльності є людина у різних аспектах її діяльності: фізичному, психологічному, духовному та суспільному. Предметом вивчення дисципліни виступає вплив на життєдіяльність та здоров'я людини зовнішніх і внутрішніх факторів. Головним завданням безпеки життєдіяльності є виявлення умов позитивного та негативного впливу на людину, а також наукове обґрунтування оптимальних умов та принципів життя. Тема 2. Зміст основних елементів, що формують систему знань дисципліни. Аналіз основних понять предметної сфери дисципліни: «людина», «життя», «безпека», «фактори» та виявлення їх глибинних смислових зв'язків для побудови бази знань безпеки. Елементи теорії, що становлять логічні категорії безпеки життєдіяльності (категорії «час», «простір», «стану» тощо). Застосування системи логічних категорій як універсального інструменту під час аналізу стану безпеки, встановлення шкідливих факторів та розробки систем захисту. Тема 3. Стан людини та середовища, де реалізується її діяльність. Працездатність людини, її структурні компоненти та якісні показники, такі як час виконання операції, кількість робочих рухів, тривалість мікропауз. Зміна працездатності протягом робочого дня, що проходить через три стадії: стадію втягування у роботу, стадію стійкої працездатності та стадію розвитку втоми. Аналіз теорій розвитку втоми (гуморально-локалістична концепція, теорія центрально-нервового механізму) та класифікація втоми на таку, що має швидкий або повільний розвиток. Тема 4. Передумови, що створюють напрямки захисту людини. Загальні засади формування безпечного середовища та передумови захисту. Загальна структура взаємодії людини з різними видами середовища (сільськогосподарські приміщення, робоча зона підприємств, довкілля, територія дії надзвичайних ситуацій). Механізми впливу небезпек і шкідливих факторів на стан людини та стан самого середовища життєдіяльності. Тема 5. Вплив небезпечних факторів на людину. Характеристика негативних факторів за ймовірністю появи, потенціалом, розмірами зони дії, часом існування та якістю. Класифікація за характером дії на людину: активні, пасивно-активні та пасивні фактори. Поділ активних факторів за природою походження на: фізичні (механічні, термічні, електромагнітні), хімічні (токсичні, канцерогенні,

	мутагенні), біологічні (патогенні мікроорганізми) та психофізіологічні (монотонність, емоційне перевантаження). Поняття та значення гранично допустимого рівня (ГДР) негативного фактора для збереження здоров'я. Тема 6. Природні небезпеки. Характеристика природних небезпек та їх вплив на життєдіяльність людини. Аналіз природних джерел електромагнітних полів та випромінювань (атмосферна електрика, радіовипромінювання з космосу, електричне та магнітне поле Землі). Загальні принципи захисту населення та територій від несприятливих природних явищ. Тема 7. Техногенні небезпеки. Джерела техногенних небезпек на виробництві та в побуті. Штучні (антропогенні) джерела небезпек, зокрема електромагнітного випромінювання: лінії електропередач (ЛЕП), телевізійні та радіотрансляційні станції, радіолокаційні установки, трансформатори високої частоти, медичні прилади. Механізми їх дії на людину та основні заходи запобігання аваріям і травматизму. Тема 8. Соціальні та політичні небезпеки. Вплив соціального та політичного середовища на рівень безпеки життя людини. Соціальні конфлікти, злочинність, тероризм, інформаційні небезпеки та їх наслідки для суспільства і підприємств. Превентивні заходи соціальної безпеки. Тема 9. Комбіновані небезпеки. Взаємозв'язок різних видів небезпек (природно-техногенні, соціально-політичні). Синергетичний ефект їх одночасного впливу на людину та екосистему. Комплексний підхід до ідентифікації та оцінки комбінованих ризиків. Тема 10. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі. Специфічні небезпеки міського середовища. Вплив щільної забудови, транспортних мереж, підвищеного рівня шуму, вібрації та загазованості на здоров'я мешканців міст і працівників підприємств. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ. ЛЮДИНА ЯК СУБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (СУБЖ) Тема 11. Система захисту людини в середовищі підприємств та установ. Організація безпеки на робочому місці керівником (менеджером). Створення комфортних та безпечних умов праці, впровадження інженерно-технічних та організаційних механізмів захисту працівників від дії шкідливих виробничих факторів. Тема 12. Система захисту людини в надзвичайних ситуаціях. Алгоритми дій, правила поведінки та евакуаційні заходи під час виникнення природних, техногенних та воєнних надзвичайних ситуацій. Дії персоналу та керівництва підприємств при оголошенні тривоги. Тема 13. Надання першої долікарської допомоги. Основи медичних знань, необхідних для порятунку життя та збереження здоров'я потерпілих на місці події до прибуття кваліфікованих медичних працівників. Правила проведення серцево-легеневої реанімації, зупинки кровотеч, надання допомоги при опіках та травмах. Тема 14. Загальні положення СУБЖ. Поняття суб'єкта управління безпекою життєдіяльності (СУБЖ). Формування інформаційного блоку для суб'єкта управління: збір вхідної та внутрішньої інформації, робота з банком даних. Структура управління СУБЖ, що включає прийняття рішень, інтерпретацію, розподіл та вилучення інформації, а також використання сучасних експертних систем. Тема 15. Система правового забезпечення БЖ. Конституційні норми (норми-принципи, норми-програми, норми-завдання), що закладають фундаментальну суть правового забезпечення безпеки. Регулювання суспільних правовідносин через базові кодекси та закони (Кодекс законів про працю, Земельний кодекс, Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря» тощо). Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення»: фінансове забезпечення, система заходів захисту, гігієнічна регламентація, обов'язкові медичні огляди та встановлення вимог до безпеки здоров'я. Тема 16. Державна система управління БЖ. Реалізація та конкретизація державної політики в галузі правового забезпечення безпеки життєдіяльності на національному рівні. Нормативне регулювання з боку органів державної влади (Кабінет Міністрів, Міністерства). Ієрархія та взаємозв'язок міжгалузевих і галузевих правил та норм (ДНАОП, ДСТУ, ДБН), що регламентують безпеку на виробництві та межі дії небезпечних факторів.
Пререквізити	Вивчення обов'язкового компонента «Безпека життєдіяльності» відбувається у 4-му семестрі. Воно базується на знаннях, отриманих здобувачами під час вивчення дисциплін 3-го семестру, зокрема «Правознавство» (що є базою для розуміння системи правового забезпечення БЖ) та «Вступ до спеціальності "Менеджмент"».

Постреквізити	Знання та навички, здобуті під час вивчення безпеки життєдіяльності (зокрема щодо системи захисту працівників на підприємствах та управління БЖ), є критично важливим фундаментом для подальшого вивчення ключових фахових дисциплін на старших курсах: «Планування та організація діяльності підприємства»; «Основи управління бізнесом»; «Управління персоналом». У межах цих дисциплін створення безпечних умов праці та захист здоров'я персоналу розглядаються як невід'ємна функція сучасного менеджера
Інформаційне забезпечення	Основна література 1. Кодекс цивільного захисту України : Закон України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17 . 2. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12 . 3. Про систему громадського здоров'я : Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20 . 4. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12 . 5. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19. 6. Про забезпечення функціонування системи протимінної діяльності : Закон України від 06.12.2018 № 2642-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2642-19. 7. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15. 8. ДБН В.2.2-5:2023. Захисні споруди цивільного захисту : державні будівельні норми. Набрання чинності 01.11.2023. Київ : Мінвідновлення України, 2023. 58 с. 9. Безпека життєдіяльності : підручник / А.С.Беліков, В.А.Шаломов, С.В.Подкопаєв та ін. ; під заг. ред. А.С.Белікова. – Дніпро : Журфонд, 2024. – 240 с. 10. Безпека життєдіяльності : конспект лекцій / Н.О.Полякова – К. : КНУ ім. Т.Шевченка, 2023 – 64 с. 11. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / В.Г.Грибан, А.Є.Фоменко, Д.Г.Казначеев. - Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. - 388 с. 12. Безпека життєдіяльності та охорона праці : навч. посіб. / Л.В.Мелех. - Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. - 219 с. 13. Безпека життєдіяльності. Практикум для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» : практикум / С.В.Дембіцька, І.М.Кобилянська, О.В.Кобилянський, Н.В.Васаженко. – Вінниця : ВНТУ, 2021. – 150 с. Додаткова 14. Безпека життєдіяльності : навч. посіб. / В. В. Зацарний, О. В. Зацарна, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік. Київ : НТУУ «КПІ», 2016. 230 с. 15. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: Додатки до підручника для студ. спеціальностей з природничих, соціальногуманітарних наук та інженерно-комунікаційних технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; НТУУ "КПІ ім. Ігоря Сікорського". – Київ: Каравела, 2019. – 312 с 16. Серіков Я. О. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник : у 2 ч. / Я. О. Серіков, Л. Ф. Коженевські, М. В. Хворост ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова [та ін.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова ; Краків : ЄАС, 2021. 17. Коцур Н. І. Основи безпеки життєдіяльності в загальноосвітніх навчальних закладах: навч. метод. посіб. / Н. І. Коцур, Л. П. Товкун, К. С. Варивода. – Переяслав-Хмельницький(Київ.обл.): ФОП Домбровська Я.М., 2016. – 518 с. Інформаційні ресурси 18. Платформа Prometheus (prometheus.org.ua): Курс «Домедична допомога». Курс «Цивільна оборона та захист у надзвичайних ситуаціях». Курс «Захист персональних даних та цифрова безпека». 19. Платформа «Дія.Освіта» (osvita.dia.gov.ua): Освітні серіали з мінної безпеки, цифрової гігієни та психологічної підтримки. 20. Курси від Товариства Червоного Хреста України: Алгоритми надання першої домедичної допомоги.
Матеріально-технічне забезпечення	Для забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» використовуються: Технічні засоби навчання — Мультимедійні аудиторії (ПК, проєктор, екран) для візуалізації лекцій та захисту презентацій здобувачів. — Комп'ютерні класи з Wi-Fi для самостійної роботи, пошуку документів та доступу до

	електронних бібліотек. Програмне забезпечення: — MS Office (Word, PowerPoint) — для підготовки індивідуальних планів, есе та презентацій. — Веббраузери — для пошуку наукової інформації, роботи з базами даних та перевірки робіт на плагіат. — Платформи та відеосервіси — Moodle, Google Classroom, Google Meet і Zoom для забезпечення дистанційного та змішаного навчання. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення: — Навчально-методичний комплекс: робоча програма, силабус, конспекти лекцій, методичні вказівки та критерії оцінювання. — Бібліотечний фонд МАУП та доступ до електронних ресурсів МБІЦ ім. Ярослава Мудрого.	
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)		Сергєєв Андрій Вячеславович викладач e-mail: menedzmentuk@gmail.com моб. тел. (Viber/Telegram): (067)-744-59-57